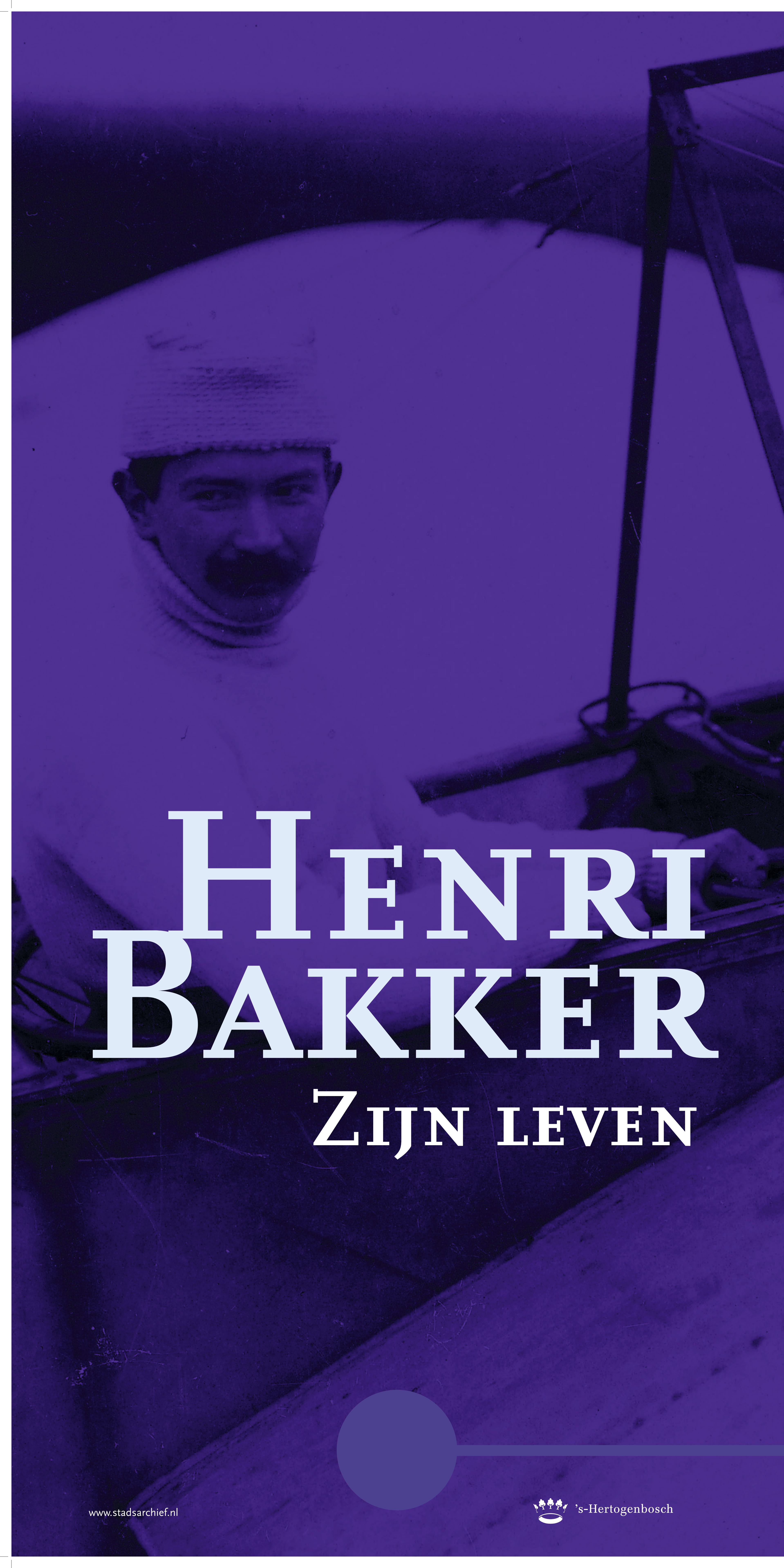

HENRI BAKKER

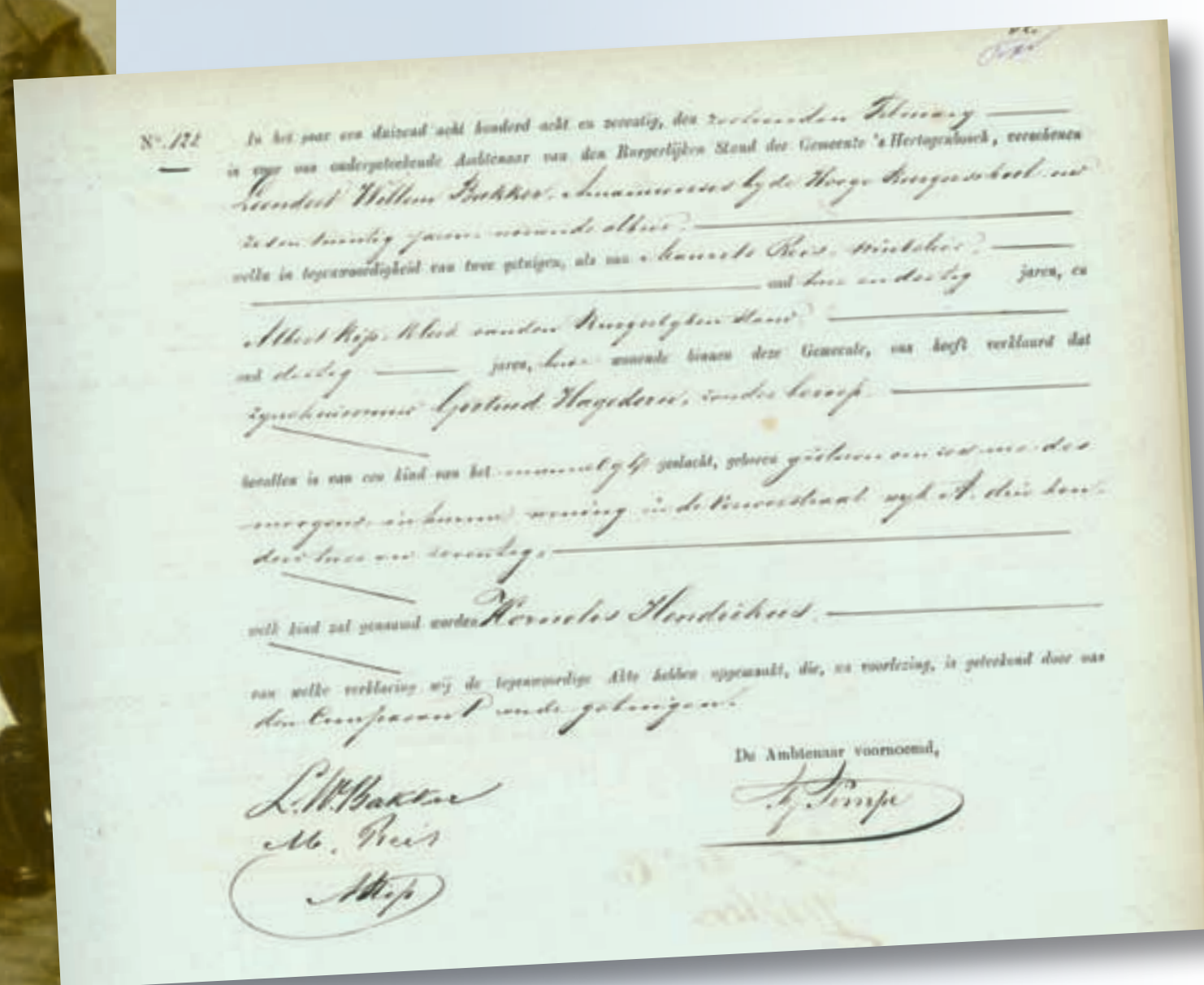
ZIJN LEVEN

KORNELIS HENRICUS (HENRI) BAKKER WORDT GEBOREN OP 15 FEBRUARI 1878 IN DE VERWERS-
STRAAT 59 TE 'S-HERTOGENBOSCH. ZIJN VADER IS
LEENDERT WILLEM BAKKER, AMANUENSIS AAN DE
HBS, ZIJN MOEDER GERTRUD HAGEDORN.
BAKKER GROEIT OP IN 'S-HERTOGENBOSCH, WAAR
HET KINDERRIJKE GEZIN OP DIVERSE ADRESSEN
WOONT. IN 1897 GAAT HIJ IN MILITAIRE DIENST.
HENRI IS EEN AVONTURIER DIE GEGREPEN IS DOOR
SNELHEID EN TECHNIEK EN VINDT DAARIN ZIJN
HOBBY'S EN UITEINDELIJK OOK WERK. IN DE KORTE
PUTSTRAAT (NADIEN ACHTER HET STADHUIS) HAD
HIJ EEN WERKPLAATS VOOR FIETSEN, LATER
VERHUURINRICHTING VAN AUTOMOBIELEN.

ZIJN GROTE BEKENDHEID DANKT HIJ ECHTER AAN
ZIJN ACTIVITEITEN ALS EEN VAN DE NEDERLANDSE
LUCHTVAARTPIONIEREN. IN 1913, ALS HIJ VAN HET
VLIEGEN NIET ROND KAN KOMEN, WORDT HIJ FORD
DEALER IN WAGENINGEN. HIER TROUWT HIJ IN
1918 MET JOHANNA VAN ZETTEN.
UIT HET HUWELIJK WORDT ÉÉN DOCHTER, IETJE,
GEBOREN IN 1920. BAKKER OVERLIJDT IN 1933,
SLECHTS 55 JAAR OUD, AAN EEN NIERZIEKTE.

Het gezin Bakker rond 1890. De jonge Henri staat linksboven tweede van links.

Geboorteakte van Henri Bakker van 16 februari 1878, de dag na zijn geboorte.

Inschrijvingsbewijs bij de Nationale Militie van 1897. Bakker ging in militaire dienst. Tijdens die periode werd een test gedaan om te meten hoeveel sneller een estafetteploeg een bericht per fiets kon overbrengen dan een man. Bakker was die ene man en bleek sneller dan de estafetteploeg!

Bakker met echtgenote op het ijs in Renkum in januari 1924.

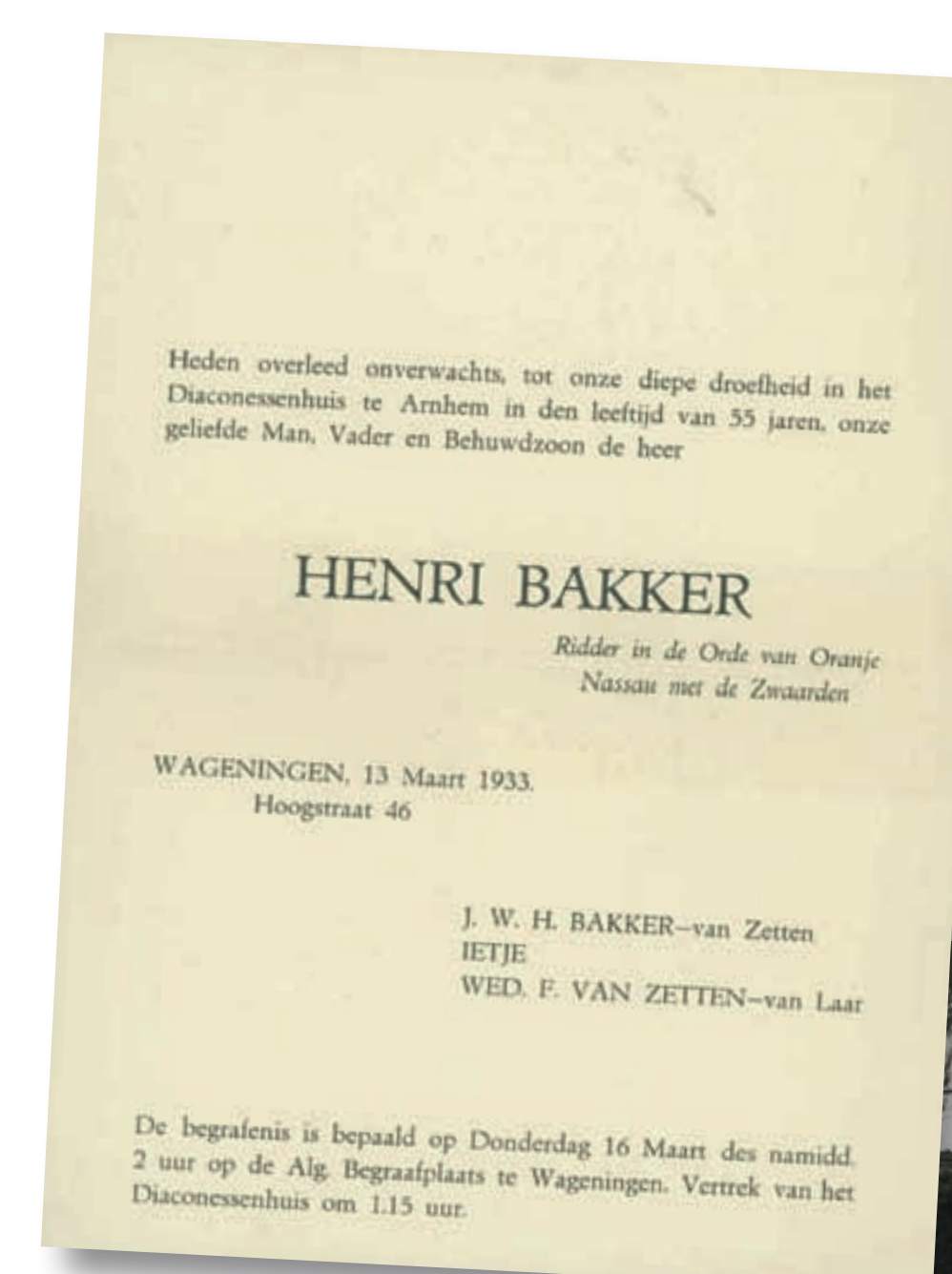
Bakker op latere leeftijd met zijn dochtertje bij de gezinsauto.

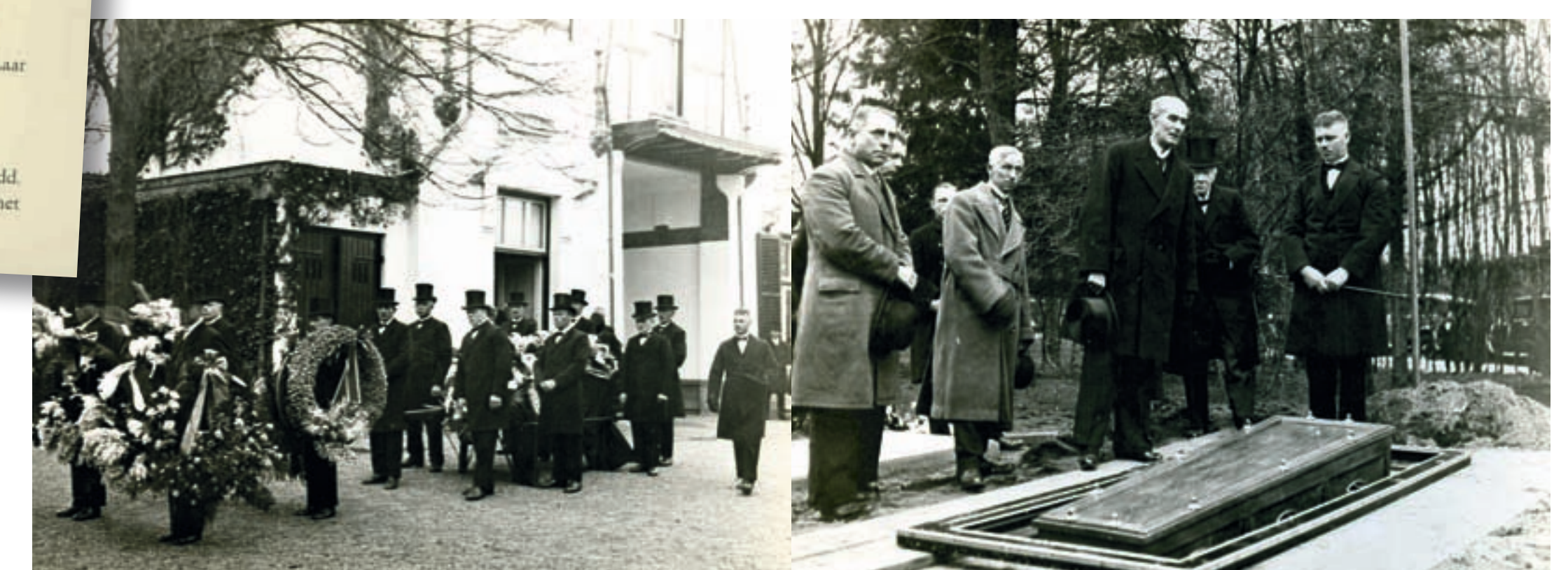
Bakker met zijn dochtertje Letje (geboren 1920). Opname begin jaren twintig.

Het huwelijk tussen Henri Bakker en Johanna Wilhelmina Huiberta van Zetten gesloten op 19 december 1918 in Wageningen, opgetekend in het trouwboekje.

Rouwcirculaire van Henri Bakker, overleden op 13 maart 1933 in het Diaconessenziekenhuis in Arnhem.

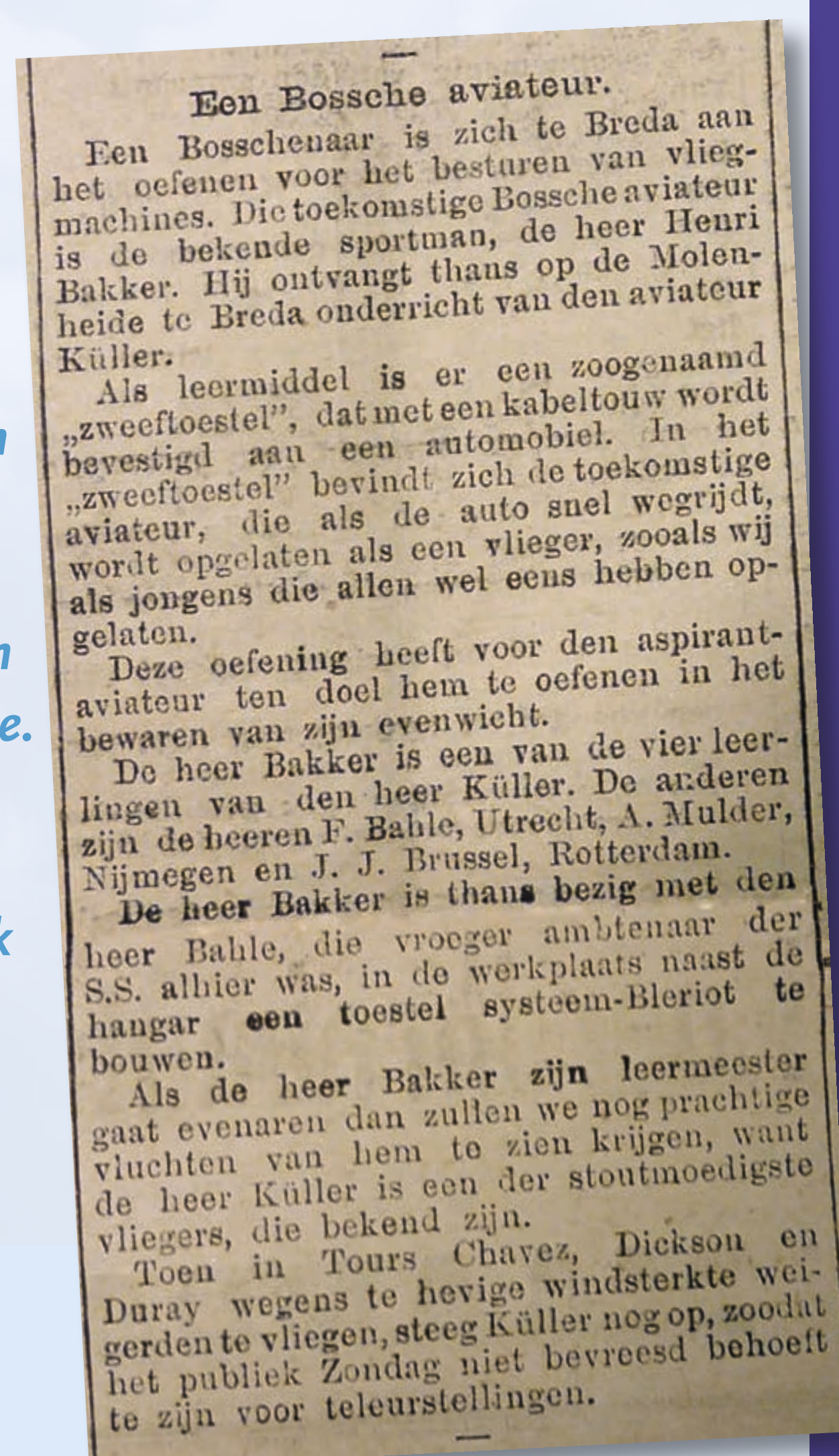
Henri Bakker wordt begraven op de Algemene Begraafplaats te Wageningen op 16 maart 1933, waarvan deze opnames. Ook legerofficiëren komen hun laatste eer bewijzen.

1878:
Geboorte Henri Bakker

1897:
Militaire dienst

1933:
Overlijden Henri Bakker

In de Bossche krant van 31 oktober 1910 wordt Henri Bakker voor het eerst als aankomend vliegenier geïntroduceerd bij het grote publiek. Hij neemt vlieglessen in Gilze-Rijen (en niet in Breda, zoals de krant schrijft) en bouwt een toestel (systeem Blériot) met mecaniciens Bahle. Leermeester is luchtvaartpionier Gijs Küller, die samen met Jhr. Freddy van Riemsdijk een van de eerste vliegende Nederlanders is.

AVIATEUR

ROND 1910 RAAKT HENRI BAKKER, ALS FANATIEK SPORTER, IN DE BAN VAN EEN NIEUWE SPORT: HET VLIEGEN. MET EEN ZELFGEBOUWD TOESTEL HAALT HENRI IN 1911 ALS TWEEDE NEDERLANDER ZIJN VLEGEBREVET.

BAKKER WORDT PAS ECHT EEN LOKALE HELD ALS HIJ IN JUNI 1911 TIJDENS DE 'S-HERTOGENBOSSCHE VLEGWEEK ZIJN VLEGKUNSTEN TOONT. IN SEPTEMBER VAN DATZELFDE JAAR NEEMT HIJ DEEL AAN DE MILITAIRE MANOEUVRES IN ZIJN GEBORTESTAD, VANAF DE PETTELAAR. TOT MEDIO 1912 BLIJFT HENRI BAKKER ACTIEF BIJ VLEGDEMONSTRATIES EN WEDSTRIJDEN. NA HET FAILLISSEMENT VAN ZIJN 'AVIATEURSMAATSCHAPPIJ CONDOR' PROBEERT HIJ VANAF VLEGKAMP EDE MET VLIEGEN (ONDER MEER VOOR HET LEGER) ZIJN BOTERHAM TE VERDIENEN, MAAR NA ENIGE JAREN STAAKT HIJ DIE POGINGEN. HIERNA RICHT HIJ ZICH OP EEN MEER LUCRATIEF BESTAAN ALS AUTOHANDELAAR IN WAGENINGEN.

*Bakker in de Blériot tijdens zijn
brevetvlucht op 15 februari 1911
boven de Molenheide te Gilze-Rijen.*

Bakker met krans en bloemen na zijn geslaagde brevetvlucht omringd door familie vrienden en kennissen voor de hangar op de Molenheide te Gilze Rijen.

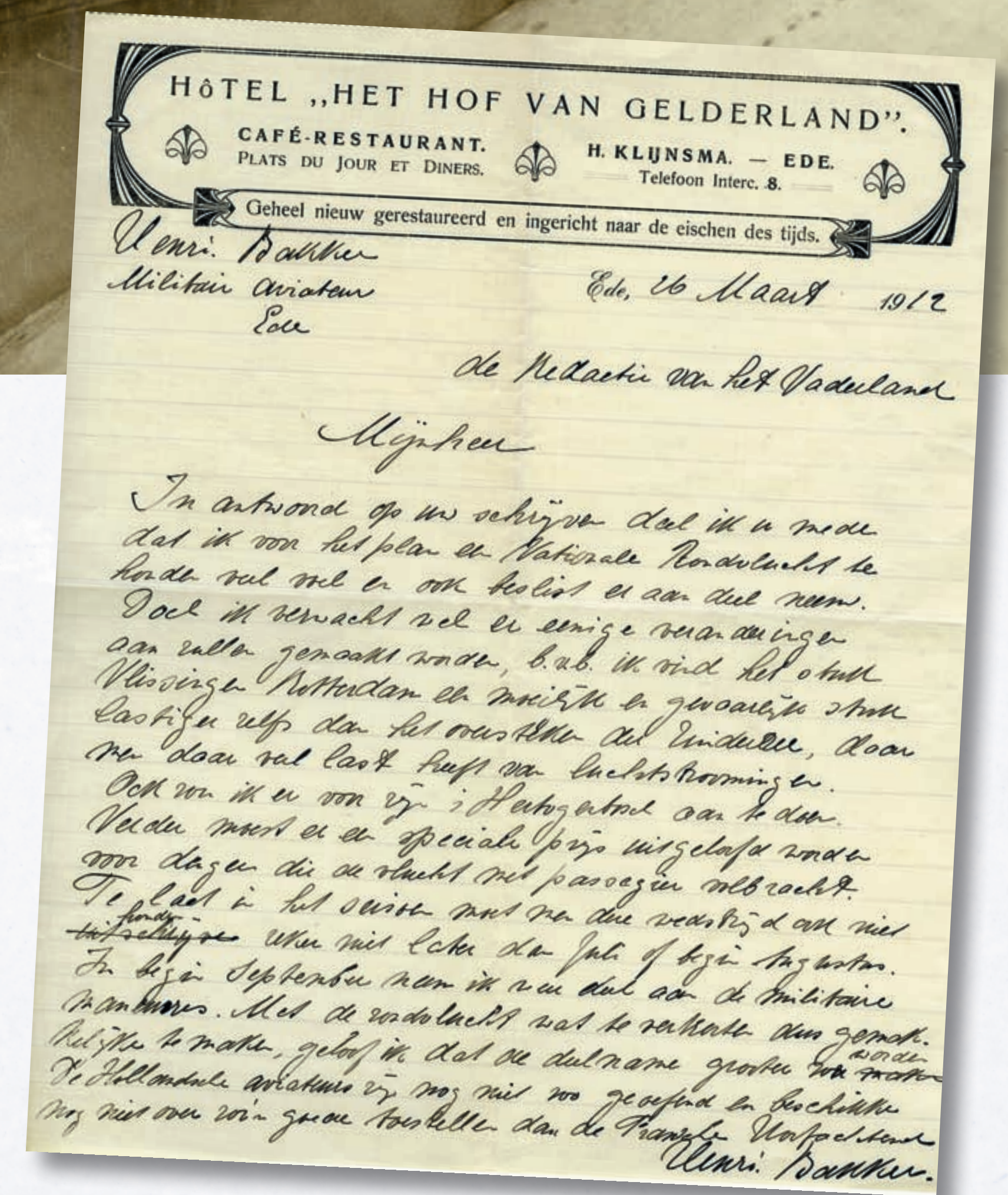
Bakker wederom in zijn Blériot (rechts) met een passagier. De Blériot van Bakker was een tweepersoons toestel. Dat betekende dat hij tijdens wedstrijden en demonstraties eventueel een 'gelukkige uitverkorene' mee in het toestel kon nemen. Tijdens de militaire vluchten zoals in september 1911 was dat een waarnemer.

Bakker (derde van links) in uniform met enkele belangstellenden bij zijn Blériot.

*Bakker in vliegeniers-
kleding in zijn
Blériot. Bakker vloog
door heel het land
voor diverse vlieg-
wedstrijden en de-
monstratievluchten.*

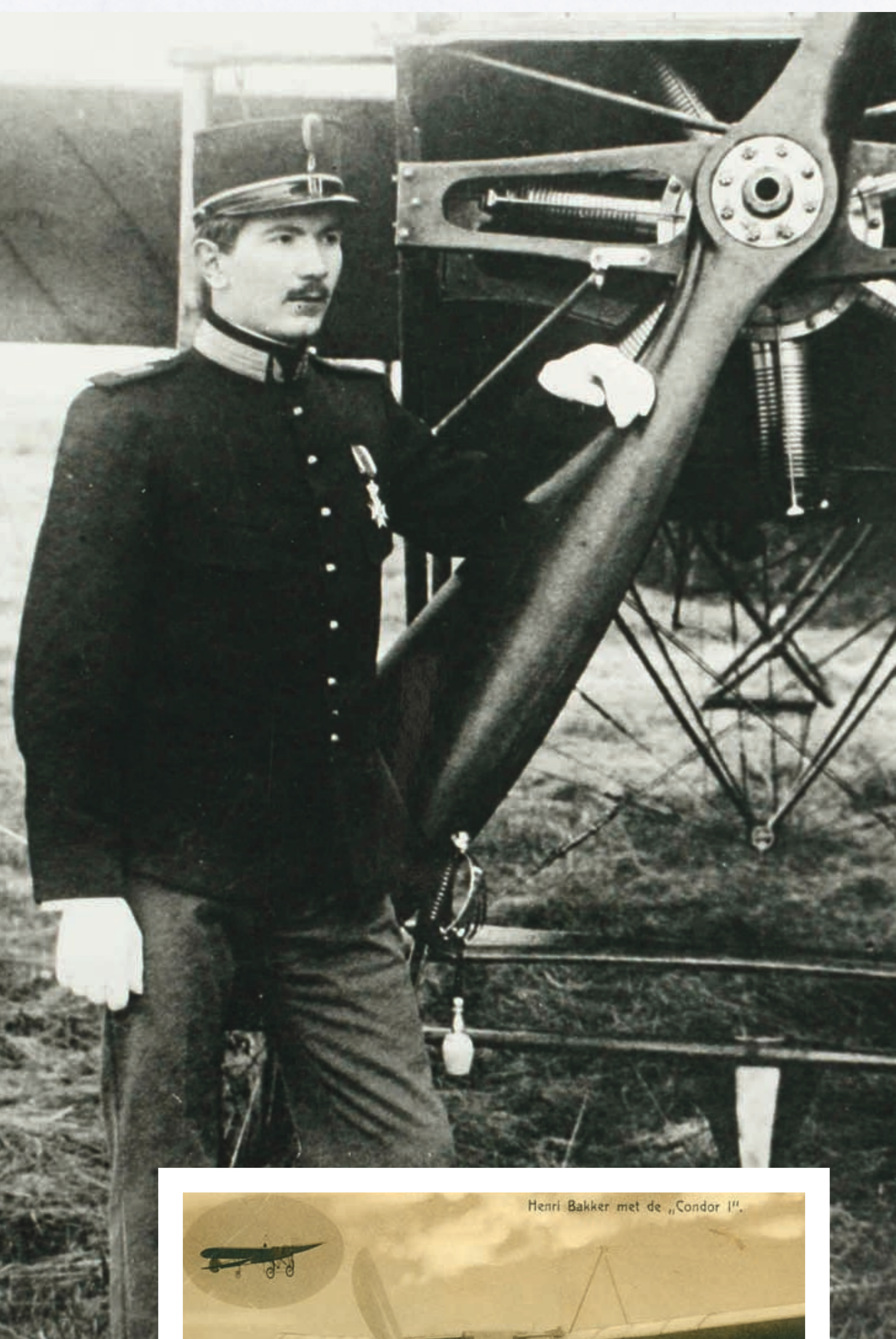

Brief van Bakker aan de redactie van het blad 'Het Vaderland'. Bakker doet mee aan een Nationale Rondvlucht, maar vindt het stuk tussen Vlissingen en Rotterdam te veel risico's met zich meebrengen. Hij geeft aan dat het een gevaarlijk en moeilijk gedeelte is door onder meer de luchtstromingen en bovendien is een groot gedeelte van de vlucht boven water. De vlucht vond plaats in de zomer van 1912. Bakker vloog toen een ander stuk, namelijk tussen Ede en Soesterberg.

Reclame en informatie voor publiek van de 's-Hertogenbosche Vliegweek in de krant van 21 juni 1911. Er is sprake van toegangs-prijzen, een aankondiging voor inzet van extra trams en extra parkeerterreinen voor de diverse vervoersmiddelen.

Henri Bakker voor zijn Blériot. Hij poseert in zijn uniform van onderofficier en met onderscheiding. In oktober 1911 werd Bakker door Koningin Wilhelmina benoemd tot Ridder in de orde van Oranje-Nassau met de Zwaarden, voor zijn succesvolle militaire oefen- en verkenningsvluchten van september.

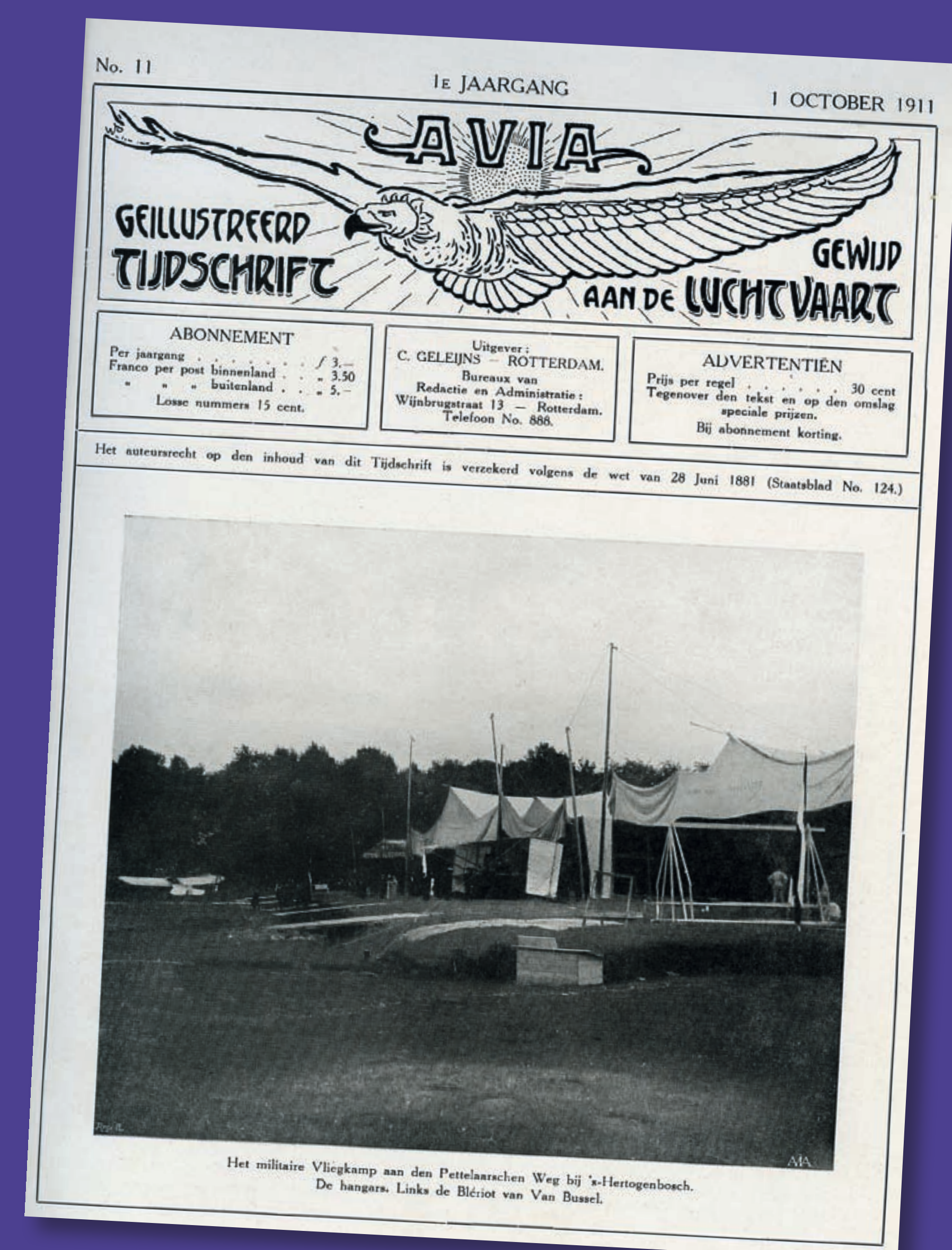
Henri Bakker in zijn vliegenierskledij voor de Blériot Condor. De Blériot is zelf gemaakt (in 'licentie') door de mechaniciën en assistent van Bakker, Frits Bahle en Bakker zelf.

1911:
Koninklijke onderscheiding

DE LEGERMANOEUVRES VAN 1911

EIND SEPTEMBER 1911 WORDEN GROOTSCHEEPE MILITAIRE OEFENINGEN GEHOUDEN LANGS EEN DENKBEELDIGE FRONTLIJN TUSSEN 'S-HERTOGENBOSCH EN HARDERWIJK. MEER DAN 20.000 MILITAIREN NEMEN HIERAAN DEEL. VOOR HET EERST DOEN OOK VLEGITUIGEN MEE. ZIJ MOETEN LUCHTVERKENNINGEN UITVOEREN. HET NEDERLANDSE LEGER HEEFT IN DIE TIJD GEEN EIGEN VLEGITUIGEN. DAAROM WORDT EEN BEROEP GEDAAN OP BURGERS EN MILITAIREN MET EEN EIGEN VLEGTUIG. OP DE PETTELAAR BIJ 'S-HERTOGENBOSCH WORDT EEN PRIMITIEF VLEGKAMP INGERICHT. VAN HIERUIT MAKEN ZES VLEGENIERS VERKENNINGSVLUCHTEN. VIER VAN HEN, WAARONDER BAKKER, WERDEN LATER KONINKLIJK ONDSCHIEDEN VOOR HUN GOEDE PRESTATIES TIJDENS DE MANOEUVRES.

DE VLEGENIERS WAREN VOORZICHTIG, OMDAT ALLE KOSTEN VOOR SCHADE EN VERVANGENDE ONDERDELEN VOOR EIGEN REKENING KWAMEN. HET LEGER ZAG NA DE OEFENINGEN IN DAT HET VLEGTUIG VAN GROTE WAARDE KON ZIJN IN DE TOEKOMST. IN 1913 WERD, MEDE DOOR DE INZICHTEN VERKREGEN TIJDENS DEZE OEFENINGEN, DE LUCHTVAART-AFDELING OPGERICHT, VOORLOPER VAN DE KONINKLIJKE LUCHTMACHT.

Gezelschap vliegeniers bij een Blériot toestel. Hier staan de zes vliegeniers die tijdens die manoeuvres vluchten maakten. V.l.n.r.: Frits Lütge, Henri Bakker, Marinus van Meel, Kapitein Copes van Hasselt, waarnemer van de Vliegdiens, een onbekende militair, Jan van Bussel, Hein ter Poorten en zittend Jacques Labouchère.

Vliegenier Jacques Labouchère vliegt met zijn Zodiac Biplan toestel boven de Pettelaar.

Militairen nemen poolshoogte en overleggen voor de hangar van De Rotterdamsche Vliegvereniging. Dit was de hangar van Van Bussel, die van oorsprong Duitser was en eigenlijk Joseph Maurer heette.

Helpers rennen op een landende Blériot af. Op de achtergrond een houten huisje wat voor verschillende doeleinden gebouwd kan zijn. Rechts de Pettelaarse Schans.

Het militaire kampement op de Pettelaar. Links de Pettelaarseweg en vervolgens de eerste houten hangar van het toestel van Jan van Bussel, die verbonden was aan de Rotterdamse Vliegvereniging. Zijn Blériot staat vooraan. Daarachter de hangar van Luitenant ter Poorten met zijn DeBrouckere, daarachter in de verte weer de Farman ‘Brik’ van Marinus van Meel. Let op de houten beplanking over de sloot om de toestellen vanuit de hangars op het landings- en opstijgveld te krijgen.

Groep burgers, militairen en vliegeniers. Vijfde van links Commandant der Vliegdiens Copes van Hasselt, zesde van links Rapporteur Wallaardt – Sacré (een van de oprichters van de Luchtvaartafdeling, voorloper van de Koninklijke Luchtmacht), zevende van links Minister van Oorlog Colijn.

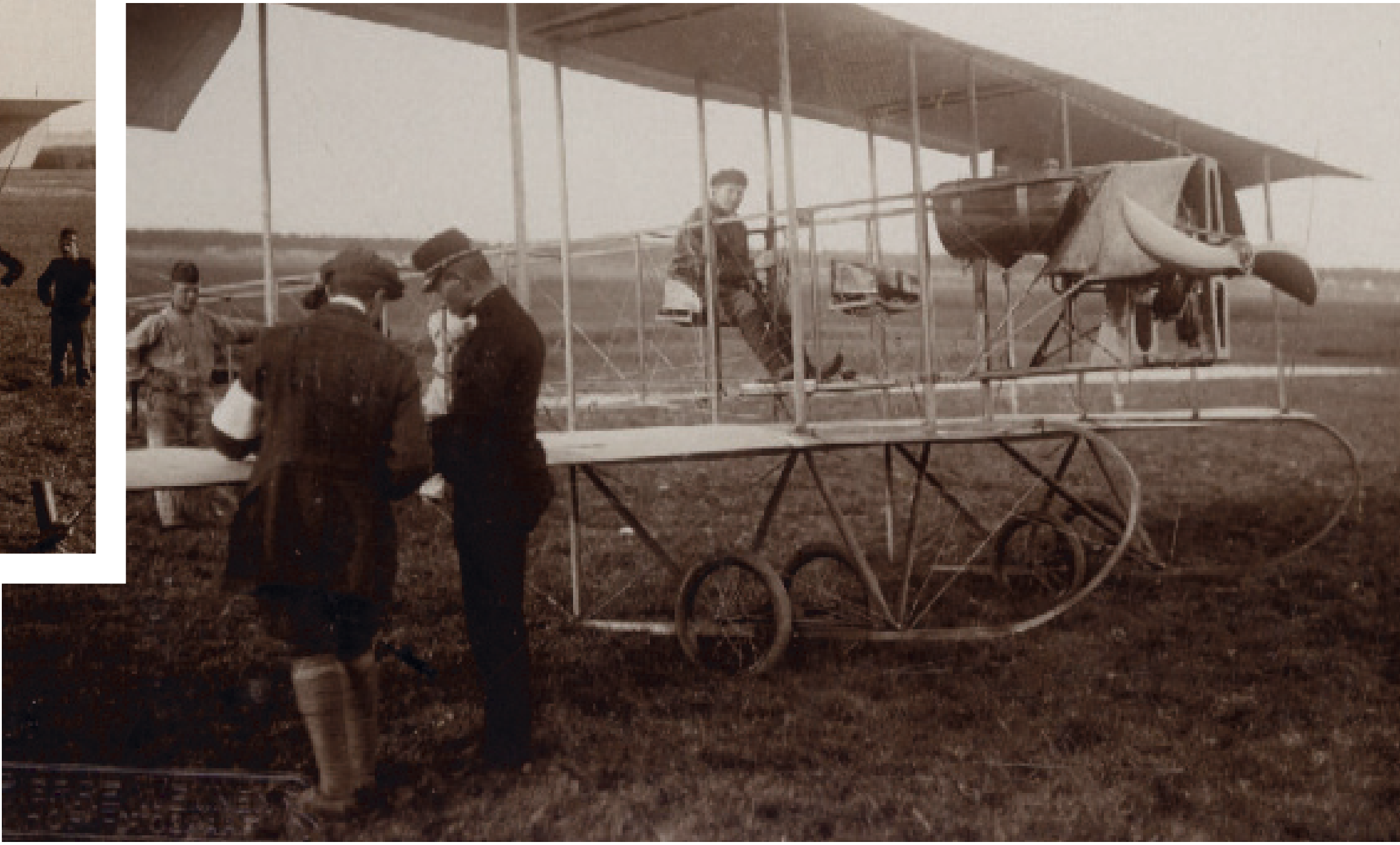

Een bijzondere opname. Vanwege de invallende duisternis worden vuren ontstoken om de vliegeniers te helpen met het oriënteren bij het landen. Een Blériot komt net aan om te landen. In het midden rechts van het toestel is de Bossche watertoren zichtbaar.

Hoge autoriteiten en militairen in overleg met elkaar en enkele vliegeniers. Herkenbaar is Minister Colijn, op de rug gezien in burgerkleding met stok achter zijn rug. In het midden met een ietwat curieus hoofddeksel vliegenier Marinus van Meel. Op de achtergrond een Blériot.

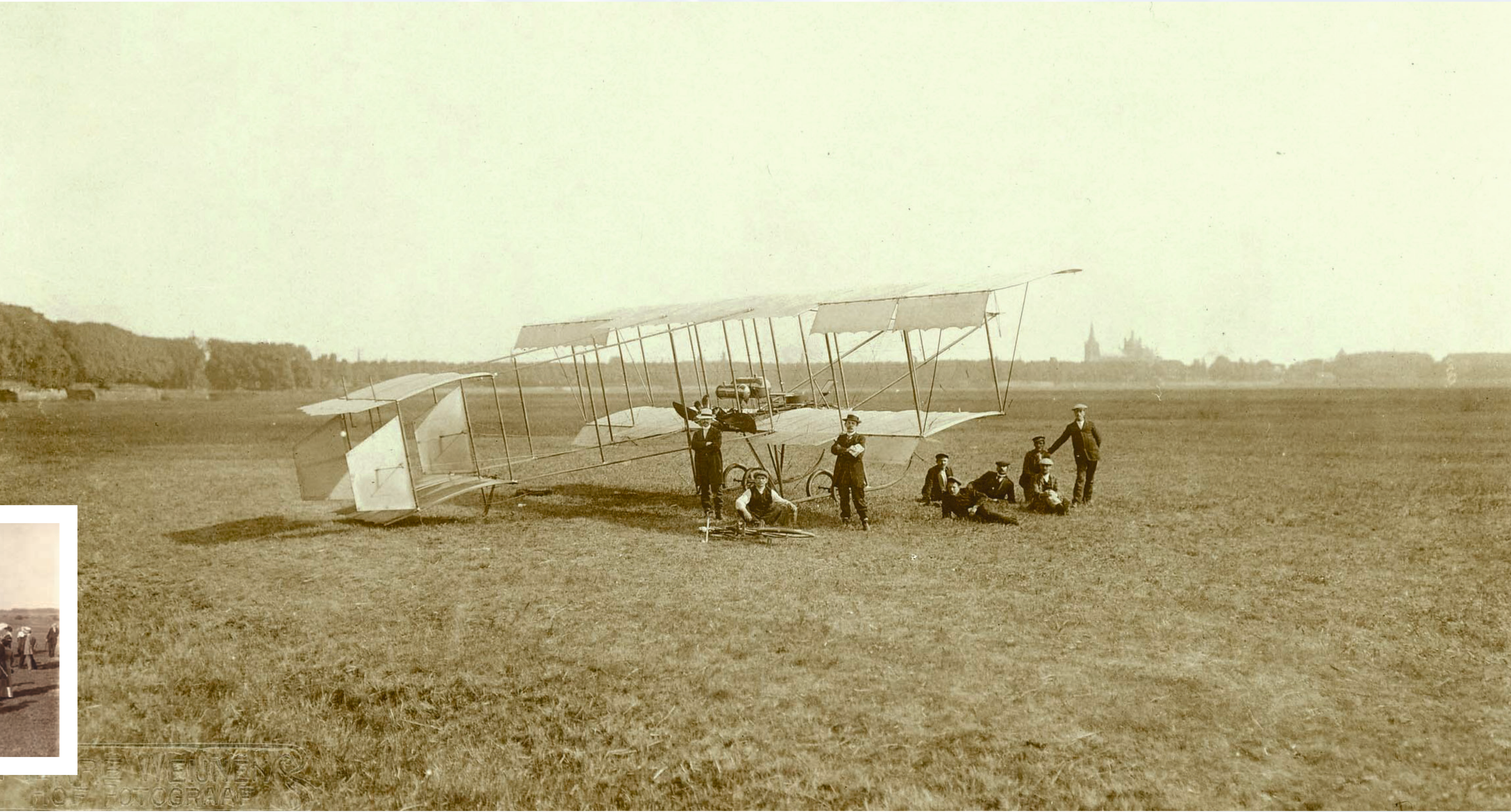
Toegestroomd burgerpubliek neemt een kijkje bij de Farman tweedekker ('De Brik') van Marinus van Meel.

Tweedekker van de Belgische vliegtuigconstructeur Léon DeBrouckère. De piloot is Lt. ter Poorten van het Nederlands Oost-Indisch Leger.

Bakker, met pilotenhelm nog op, wordt gefeliciteerd door een groep burgers en militairen. Rechts van hem waarschijnlijk waarnemer Kanters of Visser. Achter hem zijn de Blériot en het tentenkampement zichtbaar.

Belangstellenden bij de Farman tweedekker ('De Brik') van luchtvaartpionier Marinus van Meel, die meedeed aan de militaire manoeuvres in september 1911. De locatie is in de buurt van de Pettelaarseweg. Rechts aan de horizon de Sint Jan, links de Pettelaarse Schans.

MONUMENT EN HERDENKINGEN

DRIE JAAR NA BAKKERS DOOD WORDEN, 25 JAAR NA DIENS EERSTE VLUCHT IN 'S-HERTOGENBOSCH, OP 1 JULI 1936 OP DE PETTELAAR HERDENKINGSVLUCHTEN UITGEVOERD. ER WORDT BESLOTEN OM EEN MONUMENT OP TE RICHTEN. TWEE JAAR LATER, OP 27 AUGUSTUS 1938, VIND DE ONTHULLING PLAATS AAN DE HEKELLAAN. IN DE JAREN DAARNA IS ER IN DE DIVERSE (OOK LANDELIJKE) MEDIA NOG REGELMATIG AANDACHT VOOR BAKKERS Vliegprestaties, ONDER MEER IN 1961, 50 JAAR NA DATO.

IN DE BOSSCHE WIJK DE KRUISKAMP WORDT IN 1965 EEN STRAAT NAAR HENRI BAKKER VERNOEMD. IN 1981 WORDEN ZIJN PRESTATIES VOOR DE Vliegweek EN DE MILITAIRE VLUCHTEN VAN 70 JAAR EERDER HERDACHT MET DIVERSE ACTIVITEITEN. TIJDENS EEN SPECIALE VLUCHT WERPT MEN BOVEN DE PETTELAAR EEN POSTZAK AF MET SPECIALE POSTENVELOPPEN VAN DEZE HERDENKINGSVLUCHT. FAMILIE VAN BAKKER IS HIERBIJ AANWEZIG.

Burgemeester van Lanschot overhandigt een krans aan de weduwe van de drie jaar eerder overleden Henri Bakker.

Herdenkingsvlucht van een tweedekker op 1 juli 1936. Met een groot wit kruis is de 'landingsbaan' aangegeven. Rechts op de achtergrond de Sint Jan.

Het 's-Hertogenbossche Muziekkorps tijdens een collecte ten behoeve van het Henri Bakkermonument. Na twee jaar sparen was het bedrag uiteindelijk binnen waarmee men het monument kon laten maken.

De onthulling van het Henri Bakker-monument op 27 augustus 1938 op de voormalige kruittoren. Twee legerofficieren brengen een saluut.

De speciaal uitgegeven enveloppe wordt in het postkantoor te 's-Hertogenbosch overhandigd door de directeur van het Postdistrict 's-Hertogenbosch aan de weduwe en dochter van Henri Bakker.

Het monument op de Hekellaan. In 2011 heeft het monument een facelift gehad. Het rondel is opgeknapt, schoongemaakt en ontdaan van bomen, struiken en aanslag.

Drie Piper Cups van de Stichting Vliegspor Gilze-Rijen vliegen in formatie boven de Pettelaar op 15 augustus 1981 tijdens de 70-jarige herdenking.

Speciale herdenkingsenveloppe uitgeven door de 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging bij de 70-jarige herdenking van Bakkers vluchten op 15 augustus 1981.

De postzak met de speciale enveloppen landt op de Pettelaarse Schans.

Colofon

Samenstelling: Laurens Ruzius met medewerking van Jac. Biemans,

Stadsarchief 's-Hertogenbosch, oktober 2011

Ontwerp en uitvoering: Stefan van Ham, Diezjnz ontwerp & communicatie

Met dank aan

Afdeling SB/BOR, Gemeente 's-Hertogenbosch

Afdeling communicatie, Gemeente 's-Hertogenbosch

Familie Witpen, Maastricht en Den Haag

De heer H. De Joode, Vught

De heer H.W.M. Satter, 's-Hertogenbosch

De heer drs. R. de Winter, Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH), Den Haag

Fotograaf Felix Janssens

Nationaal Luchtvaart-Themapark Aviodrome, Lelystad

Theater aan de Parade, 's-Hertogenbosch

Beeldmateriaal beschikbaar gesteld door

Zweefvliegvereniging 'Henri Bakker', Vught

Nationaal Luchtvaart-Themapark Aviodrome, Lelystad

Nederlands Instituut voor Militaire Historie, Den Haag

Stadsarchief, 's-Hertogenbosch

Particuliere collectie, Maastricht

's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging, 's-Hertogenbosch

1936:
Herdenkingsvluchten

1938:
Onthulling monument

1981:
70-jarige herdenking